

nøkur fá onnur heilsupolitisk mál, sum eg vildi ynskt at landsstýrskvinnan og samgongan fara at taka upp og fremja.

Nýggj sjúkrahúslóg

Í 2005 gjørdur vit nýggja sjúkrahúslóg, har høvuðsbroytingarnar vóru, at tey lokalu politisku sjúkrahústýrini vórðu tikin av og eitt sjúkl-ingaráð sett í staðin, so at áhuga-mál sjúklingsins skuldu vera tey stýrandi. Við nýggju lógini varð eisini lækna-lig vísitíðsnevnd sett fyri sjúkl-ingaravgerðir uttanlands, og professionell tilbúgving við sjúkraflutningstænastuni skipað.

Nú krevst nýggj sjúkrahúslóg, ið skipar sjúkrahúsvirkið sum eina organisatoriska eind við eini felags yvirskipaðari leiðslu.

Nýggj Fólkaheilsuætlan

Í 2005-06 gjørdur vit “Fólkaheilsuætlan fyri Føroyar 2006-09”, tann fyrsta og higartil einasta.

- Ímyndin var fólkaheilsurenn-ingarnar, ið landsstýrismaðurin tók stig til og sum fingur fólk í túsundatali út á vegir og gøtur at røra seg.
- Tubbakslógin varð herð í teimum førum til bann varð sett í 2008 fyri allari royking í almenna rúminum. Ein óvæntað avleiðing

var allar uttandurakaféirnar, ið stungu seg upp.

- Kampanjur vóru í skúlum og stovnum um alt landið fyri at seta heilsu-betri kost yvir ósunnari sodavatns-, sukur- og fitivørumentan. Vatnkøllarar vórðu settir upp og stuðul givin til frukt og grønmetis-skipanir, samstundis sum hægri avgjald varð lagt á tubbakk og ósunnar søti- og fitivørur.
- Fakligt ferðalið fór við kanning-arbussi kring alt landið og bjóð-aði fólki til persónligar heilsu-støðukanningar.
- SSP, t.v.s. skipað samstarv mill-um lokalar sosial-, heilsu- og skúlamyndugleikar og lög-reglu, varð sett á stovn at verja umhvørvið millum børn og ung móti harðskapi, rúsevnismis-nýtslu o.ø.
- Eitt av málunum í fólkaheilsuætlanini var stríðið móti diabetes. Her var rørs-lupolitikkurin eitt fyrirbyggingaramboð, eins og diabetesambulatorium vórðu skipað á øllum trimum sjúkra-húsunum.
- Eitt annað var stríðið móti krabbameini. Her varð Krabba-meinsætlanin gjørd og byrjað at arbeiða eftir henni í 2009.

Fólkaheilsuætlanin var ein ítøkilig virkisskrá fyri árin 2006-09. Men síðstu 7 árin hevur hon ongan góðan átt í politisku skipanini. Tí er alt meira átrokandi við nýggjari og dagførdari fólkaheilsuætlan. Eg vóni at hetta landsstýrið kann taka tráðin upp og endurnýggja lívsneyðuga arbeiðið fyri fólkaheilsuni.

Hvar er Fólkaheilsu-stovnurin?

Vit skipaðu Fólkaheilsuráðið at standa fyri ítøkiligu íverksetingini av einstøku lutunum í Fólkaheilsu-ætlanini. Meiningin var, at fá-menta – og fyri tað mesta ólonta – virkseimið hjá Fólkaheilsuráðnum skuldi uppraðfestast í ein fakliga professionellan fólkaheilsustovn. Fyri 2-3 árum síðani fekk táverandi landsstýrismaðurin eitt fakligt til-mæli og eitt lógaruppskot. Hann gjørdi onki við tað. Eg vóni at núverandi landsstýriskvinna tekur málið upp aftur og fremur hesa ætlanina.

Sjúklinganøgð-semiskanning

Í 2007 gjørdur vit fyri fyrstu ferð eina sjúklinganøgðsemiskanning fyri øll trý sjúkrahúsini, har sjúkl-ingar góvu sína meining til kenn-

ar um øll viðurskifti á sjúkrahúsunum – ein kanning beinleiðis samanberilig við líknandi norð-ur-lenskar kanningar. Hetta varð endurtikið trý ár seinni. Nú eru 7 ár gingin, og tað er uppá tíðina at taka gradustokkin framaftur og máta, hvat sjúklingarnir siga um standin á teimum trimum sjúkrahúsunum, serliga nú ein menningarætlan skal setast í verk.

Kollveltandi tøkniligar heilsuskipanir

Árin 2004-09 vórðu nýggjar kollveltandi tøkniligar skipanir settar í verk. Laboratoriu- og røntgenskipanin fyri alt heilsu-verkið varð digitaliserað og tólini nútímansgjørd. Størsta bragðið var at seta Talgildu Heilsuskip-anina í verk, so Føroyar blivu fyrsta og enn eru einasta land í heiminum, har tað er eydnast at fáa allar eindir í heilsuverkinum, sjúkrahús, kommunulæknar og apotek, knýtt saman í eina og somu talgildu infor-matió-nsskipan um sjúklingsins viðurskifti.

Ætlanin var, at eisini heilsu-skipanin fyri børn og ung, Gigni, heimarøktin og eldrarøktin annars skuldu knýtast uppí THS. Hetta er ikki hent. Vóni at landsstýriskvinn-an eisini setir hetta mál á skrá fyri

til frama fyri heilsutrygdina hjá teim yngstu og teim elstu.

Samhaldsfast gjald fyri Heilsutrygd

Árin 2005-08 arbeiddur vit við at avtaka gomlu sjálvsognar sjúkrahússkassarnar og seta eina nýmótans sjúkatrygging í staðin. Úrslitið var Heilsutrygd í 2009. Meiningin var, at heilsutrygd skuldi fíggjast samhaldsfast yvir skattin og ikki við einstaklingagjaldið. Hetta er ikki hent enn, men vóni at lands-stýriskvinnan fær hetta í lag við fíggjarmálaráðið, áðrenn sam-gonguskeiðið er runnið.

AT ENDA vil eg ynski landsstýr-iskvinnuni og øllum virkandi í heilsuverkinum bestu eydnu í ar-beiðnum við stóru avbjóðingunum, ið eru fyri framman, til gagns fyri okkum øll.

Vestmanna,
kvinnudagin 8. mars 2017
**Hans Pauli Strøm, fyrrv.
landsstýrismaður 2004-09**